

Wondverzorging

Materiaal dat Ineke Broekkamp, medewerkster van de Stichting Farmaceutische Thuiszorg, gebruikt bij het verzorgen van lessen.

Definitie van een wond

Wonden zijn een zichtbaar bewijs van individuele celdood en kunnen gekwalificeerd worden door plaats, grootte, diepte, uiterlijk en oorzaak (chirurgisch, trauma of circulatiestoring).

Elke wond is uniek en iedere wond heeft recht op individuele verzorging.

Oorzaken van wonden of weefsel-beschadiging

1. *Hypoxia:* tekort aan zuurstof in de cel.
A. Bloedstolling
B. Afknelling door druk: Decubitus
C. Breuk of scheur: o.a. chirurgische wond
D. Circulatiestoornissen: Ulcus cruris – ‘open benen’

2. *Fysische oorzaken:* de celwand is beschadigd.
A. Hitte
B. Bevriezing

3. *Chemische middelen:* vergiftiging van de cel.
A. Lokaal contact
B. Inhaleren
C. Inname via maag-darmkanaal
D. Via circulatie (bloed)

4. *Micro-organisme:* – Parasieten
– Bacteriën en virussen.

De cel gaat dood door het binnenkomen van deze micro-organismen door de toxinen die ze kunnen afgeven en doordat ze de cel gebruiken als voedsel.

- A. Infectieziektes
B. Cysten formatie

5. *Bestraling:*

De cel wordt beschadigd net voor de deling (DNA). Meeste effect op cellen die zich snel delen: *Kankercellen*. Het effect van de bestraling zal ook op gezonde snel-delende cellen zijn, die in het bestralingsgebied liggen, zoals:

- huid (epidermis)
– slijmvlies (maag-darmkanaal)

De verschijnselen zullen zijn:

- A. Roodheid
B. Zwelling
C. Lokale warmte
D. Pijn
E. Diarree

Talkpoeder en zalven met metalen (o.a. zink) niet tijdens de bestralingstherapie gebruiken. Het verhoogt de stralingsdosis op de huid.

De doelstelling van de lessen

1. Algemene verdieping betreffende incontinentie, stoma en wondverzorgingsartikelen aan alle apothekersassistenten.
2. Minstens twee apothekersassistenten per apotheek die zich verder specialiseren in deze artikelen en problematiek rond deze produkten.
3. Maandelijkse contacten van deze gespecialiseerde apothekersassistenten onderling, onder leiding van de gespecialiseerde verpleegkundige van de Stichting Farmaceutische Thuiszorg om problematiek te bespreken, ervaringen uit te wisselen, informatie op te doen over nieuwe artikelen en/of ontwikkelingen over deze artikelen.
4. Integratie van theorie in de praktijk van apothekersassistenten te bewerkstelligen.

Effect zal zijn:

Zich bewust worden hoe een patiënt/cliënt te woord gestaan dient te worden en/of te helpen met zijn of haar gebruik van deze artikelen. Inzicht verkrijgen en vergroten in de samenhang van de produkten en de patiënt met een bepaald ziektebeeld en de mogelijkheden c.q. onmogelijkheden van deze artikelen.

Weten kennis te vergaren en weten wanneer de patiënt doorgestuurd moet worden naar arts en/of gespecialiseerde verpleegkundige.

Presentatie

1. Via geschreven materiaal.
2. Via lezing.
3. Via demonstratie.

De apothekersassistente kan aan het eind van de workshop:

1. Omschrijven wat een wond is.
2. De 5 oorzaken van het ontstaan van wonden benoemen.
3. Uitleggen wanneer de huidbeschermingsplak c.q. folie gebruikt dient te worden.
4. Benoemen van vloeistoffen, die gebruikt kunnen worden om gele exsuderende wonden schoon te maken.
5. Benoemen van functies van verbanden.

Wonden kunnen ook onderverdeeld worden per kleur aan de hand van Het classificatiemodel van de WCS:

1. Zwarte *necrotische wonden*.

Behandeling:

A. Chirurgisch verwijderen

B. Enzymen: Elase
Varidase
Trypure

2. Gele *exsuderende wonden*.

Behandeling:

A. *Reinigen* met o.a.: NaCl 0.9%
Azijnzuuroplossing
Chlooroplossing
Jodiumoplossing

B. *Absorberen*:

Natte gazen: Woven of nonwoven
Mölnlycke: Mesalt
Pharmacia: Debrisan

ConvaTec: Duoderm korrels
Coloplast: Comfeel poeder
Biotrol: Biofilm poeder
Mecomfa (Kendall): Lyofoam

C. *Geurabsorberende verbanden zijn*:

Johnson & Johnson: Actisorb
Smith & Nephew: Carbonet
Mecomfa (Kendall): Lyofoam C

Deze verbanden bevatten koolstof.

De volgende fabrikanten hebben een verscheidenheid aan absorberende compressen en gazen:

- Beiersdorf Medical
- Smith & Nephew
- Mecomfa
- Utermöhlen
- Mölnlycke
- Johnson & Johnson

Nb. Voor het gebruik van huidbeschermingsplakken (hydrocolloïd) of zuurstofondoorlaatbare verbanden bij wonden met een anaerobe infectie geldt een *contra-indicatie*.

3. Rode *granulerende wonden*.

Behandeling: **BESCHERMEN!!**

A. *Natte wonden*

Huidbeschermingsplak - ConvaTec: Duoderm
Duoderm pasta
Huidbeschermingsplak - Coloplast: Comfeel Ulcus
Comfeel pasta
Huidbeschermingsplak - Biotrol: Biofilm
Huidbeschermingsplak - Mölnlycke: Metoderm
Huidbeschermingsplak -
United Medical: XL 14
Huidbeschermingsplak -
Smith & Nephew: Intra Site
Semie-occlusieve - OPG: Tempocoll
Gel - Schering: Scheringsorbjel
Huidbeschermingsplak - Simcare: Seel A Peel

B. *Droge wonden*:

- Smith & Nephew: Opsite (folie)
- 3M: Tegaderm (folie)
- Beiersdorf Medical: Cutifilm (folie)
- Mecomfa (Kendall): Tela (niet klevend wond-
verband)

- ConvaTec: Duoderm
- Coloplast: Comfeel Ulcus
- Biotrol: Biofilm
- Mölnlycke: Metoderm
- United Medical: XL14
- Smith & Nephew: Intra Site
- Simcare: Seel A Peel

Functies van verbanden zijn o.a.:

1. Beschermen tegen bacteriën van buitenaf.
2. Wondvocht absorberen.
3. Wond afsluiten.
4. Comfort.
5. Druk aanbrengen.
6. Pijn verminderen.
7. Medicijnen op de wond aanbrengen.
8. Esthetisch.
9. Voorkomen van infectie.
10. Ontsmettend.
11. Genezend.
12. Ondersteunend.
13. Geur verminderen.
14. Waterproof.
15. Niet klevend aan de wond.

De folie: **transparant wondverband**

De semi-permeabel transparante wondfoliën zorgen voor een vochtig wondklimaat, wat de wondgenezing bevordert. *Het laat lucht door* en is ondoordringbaar voor bacteriën. Het lekt niet aan de bovenzijde. Het hecht niet aan de wond, maar wel aan de huid rondom de wond.

De huidbeschermingsplak (kaasplak)

Het hydrocolloïd verband bestaat uit een substantie van gelatine, pectine, sodium carboxymethylcellulose en polyisobutyleen, gelamiteerd tussen polyethyleen film en papier.

Dit verband absorbeert wondvocht, houdt het wondoppervlak schoon en vochtig en de intacte huid rondom de wond zacht en soepel.

Het verband zorgt voor een vochtig milieu wat collageen vorming bevordert (wondgenezing).

Het voorkomt het binnendringen van bacteriën van buitenaf. Door de gelvorming voorkomt het beschadiging van de nieuwe cellen wanneer het verband verwijderd wordt.

Het vermindert ook de pijn.

Het verband sluit de wond af van de buitenlucht, daarom kan het niet gebruikt worden voor necrotische wonden met anaerobe infectie.

April 1989, I.B.

Rapportage, evaluatie-formulier

FTN

Stichting Farmaceutische Thuiszorg
Noord Holland Noord
Postbus 241
1860 AE Bergen (NH)

Naam: Apotheek:
Adres: Wijkverpleegkundige:
Woonplaats: Diagnose:
Telefoonnummer: Datum:
Arts:

1. Psychosociaal

Probleem:
Datum exacerbatie:
Functionele limitaties:

2. Incontinent sinds:

3. Urologische onderzoeken:

Operaties:

4. Incontinent x per dag, x per nacht.

5. Hoeveel urine per keer:

Geur: Kleur: Pijn: Temp.:

Distentie blaas:

6. Mobiliteit:

Afstand toilet:

Hulp nodig:

7. Kleding:

Gezichtsvermogen:

8. Dieet en vochtinname:

9. Defecatie:

10. Medicijnen:

Compliance:

11. Toilethygiëne:

12. Conditie huid:

13. Behandeling/advies:

Ondersteunende informatie achtergelaten:

14. Plan/afspraak:

Contact met wijkverpleegkundige:

Datum probleem opgelost:

Aantal bezoeken gemaakt:

Indien u vragen heeft over het voorgestelde advies/behandeling kunt u met mij contact opnemen.
Mijn telefoonnummer is: **02150-21550**.

Vertrouwende u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

Ineke Broekkamp
Verpleegkundige
Stomatherapeute